

# **Özörlöölere Yönelik KPSS ve Diğer Kamu Sınavlarına Hazırlık Kursu**

# Amaç ve İçerik



## 1. Özürlü bireylerin akranlarıyla iletişimini güçlendirmek, öğrencilerimizin özürlüler ile ilgili olarak bilinç ve duyarlılık düzeylerini yükseltmek.

Ergenlik döneminde tüm gençler gibi özürlü gençlerde akranları ile arkadaş olma isteği duyarlar. Ancak bir yandan özürlü bireylerin yetersizlik algıları, diğer yandan toplumun kalıp yargıları özürlü bireyin akranlarıyla iletişimini güçleştirir. Kimlik karmaşasının yaşandığı ve “ben kimim” sorusuna cevap aranılan bu dönemde iletişim kurabilmek özürlü birey için bir tür “normalizasyon” işlevi görmektedir. Ergen özürlü “ben de onlar gibiyim.” diyebilmenin savaşını vermektedir. Bu dönemde özürlü birey akranları ile başarılı iletişim kuramamışsa, kendi içine çekilme eğilimi gösterebilmektedirler.

Özürlü olmayan gençler ise iyi niyetli olsalar da, özürlülere yönelik olarak, çoğu zaman toplumsal kalıp yargıları paylaşabilmektedir. Oysa fırsat verildiğinde özürlülerin de toplumsal yaşamın her alanına katkıda bulunabileceği algısının yerleştirilmesi gereklidir. Bunun için toplumun bilgilendirilmesi, özürlülerin hak ve özgürlük sahibi bireyler olduğu konusunda gençlerimizde farkındalık yaratılması gerekmektedir. Bu yönde bir değişim ise kısa süreli ve kolay bir iş değildir. Özürlü olmayan gençler akranları olan özürlü gençlerle ne denli etkileşim kurarlarsa, onları anlama ve bakış açılarını gözden geçirme fırsatını da o denli edineceklerdir.

Özetle, özürlü bireylerin istedik düzeyde toplumsallaşabilmesi ve özürlülüğe dair toplumsal bakışın yenilenebilmesi, iki tarafın karşılıklı ve doğru etkileşimine bağlıdır. Bu etkileşim sürecinde, özürlüler ve akranları olan gençler birbirlerinden öğrenecekler ve birbirlerini etkileyeceklerdir.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında bu topluma hizmet projesinin temel amacı, özürlü bireylere akranları aracılığıyla sosyal destek sağlamak ve öğrencilerimizin özürlülüğe ilişkin bakış açılarını gözden geçirmelerine yardımcı olmaktır.

# Amaç ve İçerik

## 2. Özürülülerin eğitimlerine ve çalışma yaşamına girmelerine katkı sağlamak.

- Ülkemizde nüfusun % 12,29'u (8.431.937 kişi) özürülüdür. Özürülü grubun ortanca yaşı (medyan yaş), ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürülülerde yaklaşık 34'dür.
- Genel nüfusun %12,9'u okuma yazma bilmezken, özürülülerde bu oran 3 kat daha fazladır (%36,3).
- Özürülü nüfus içinde işgücüne katılım oranı sadece % 21,71'dir. (Türkiye Özürülüler Araştırması, 2002).



Sonuç olarak, büyük, eğitim hizmetlerinden yeterince yararlanamayan ve istihdamdan dışlanmış bir özürülü kitlenin varlığından söz edilebilir. Bu nedenle özellikle de eğitim çağındaki özürülülerin eğitimlerine ve çalışma yaşamına girmelerine yönelik sağlanacak her tür katkı önemlidir.

Ayrıca kişinin fiziksel ve sosyal yönden varlığını sürdürebilmesi çoğu zaman yeterli gelir elde edebileceği bir işe sahip olmasına bağlıdır. Bu anlamda bir iş bulup çalışmak, özürülü bireyler açısından da sürekli ve düzenli bir gelire sahip olabilmenin ön koşuludur. Özürülü bireylerin işsiz kalmaları durumunda bağımsızlık<sup>[1]</sup> ve toplumsal yaşama etkin katılma<sup>[2]</sup> imkânlarının da büyük ölçüde sınırlanacağına şüphe yoktur.

<sup>[1]</sup> **Bağımsızlık** “yardım almadan yıkanabilme, giyinebilme, tuvaletini yapabilme, yemek pişirebilme ve yiyebilme gibi kendine bakabilme faaliyetleri” ile tanımlanamaz. Bağımsızlık, “seçme özgürlüğü” olarak tanımlanmalıdır. Daha açık bir ifadeyle, “bazı şeyleri tek başına ve yardım almadan yapabileme yerine, kendi hayatını kontrol edebilme ve hayatıyla ilgili kararlar alabilme” bağımsızlık olarak kabul edilmelidir.

<sup>[2]</sup> **Toplumsal yaşama katılım**, toplumun içinde herkesle birlikte ve toplumsal yaşamın tüm alanlarında (ekonomik, sosyal, politik, kültürel ve kamusal) aktif olarak yer almaktır. Toplumun içinde yaşamak, topluma dâhil olmak anlamına gelmez. Özürülü bireylerin toplumsal yaşama katılımı, toplumun bütünü açısından da yaşamsal bir değer taşımaktadır. Zira bir toplumu oluşturan bireyler, ancak bu gereksinimlerin karşılanıp, güvence altına alındığı bir ortamda kendilerine ve topluma olan güven duygularını, kişiliklerini geliştirebilirler. Eş deyişle özürülü bireyler topluma katılarak, toplumu oluşturan bireylerle daha sağlıklı ilişkiler kurabilirler. Böylece toplumda dayanışma duygusu gelişir ve daha sağlıklı bir toplumun temelleri atılabilir.

# Yöntem ve Çalışma Takvimi

## Proje Katılımcıları ve İşbirlikleri

Projede, 8'i Eskişehir Valiliği Engelliler Koordinasyon Merkezi'ne devam eden özürlü, 10'u Toplum Hizmet Uygulamaları (THU) dersini alan öğrenci, 1'i de proje sorumlusu olmak üzere toplam 19 katılımcı yer almıştır.



## Proje Geliştirme Süreci

Proje, konu olarak Eskişehir Valiliği Engelliler Koordinasyon Merkezi tarafından önerilmiş ve derisi alan öğrencilerle tartışılarak son halini almıştır.

Bu görüşmede, öğrencilerin yetki ve sınırları da belirlenerek kendilerine bildirilmiştir. Yetki ve sınırlar, öğrencilerin proje uygulaması sırasında yapabilecekleri ve yapmamaları gerekenleri kapsamaktadır. Dersi alan öğrenciler proje süresince, örneğin, özürlü akranları ile ev toplantıları yapma, onlara maddi yardımda bulunmaya maddi yardım kabul etme gibi davranışlardan kaçınmaları konusunda uyarılmışlardır.

Eskişehir Valiliği Engelliler Koordinasyon Merkezi'nden özürlü bireylerin isimleri, beklentileri (KPSS ve diğer kamu sınavları) ve uygun çalışma günleri istenmiş, öğrencilerimize de danışılarak hangi öğrencilerimizin hangi günlerde çalışma yapacağı kararlaştırılmıştır. Bu süreçlerin tümünde, derisi alan öğrencilerle birlikte hareket etmeye özen gösterilmiştir.

## Proje Etkinlikleri

Projenin ilk aşamasında öğrencilerimiz proje hakkında bilgilendirilmiş ve bu çalışmada yer alabileceğini belirterek gönüllü olan öğrencilerimiz ile özürlü bireylerin bir araya gelecekleri gün ve saatler kararlaştırılmıştır.



Proje çerçevesinde öğrencilerimiz haftanın beş günü sabah ve öğleden sonra olmak üzere Engelliler Koordinasyon Merkezi'nde görevlendirilmiştir. Her oturumda en az üç öğrencimizin bulunması hususuna öğrencilerimiz açısından özellikle dikkat edilmiştir. Öğrencilerimiz bu çalışmaya dönem boyunca sadece bir yarım günlerini ayırmışlardır. Ancak öğrencilerimizin diğer gün ve saatlerde de burada eğitime devam ettikleri görülmüş ve bu durum tarafımızca mutlulukla karşılanmıştır.

# Yöntem ve Çalışma Takvimi



## Proje Sürecinin İzlenmesi

Eskişehir Valiliği Engelliler Koordinasyon Merkezi çalışanları tarafından her etkinlikte, etkinliğe katılan öğrencilerimizden katılım imzası alınmıştır. Fakültemiz Topluma Hizmet Koordinatörlüğü öğrencilerle her hafta ve Engelliler Koordinasyon Merkezi Müdürü ile iki haftada bir görüşerek projenin işleyişini değerlendirmiştir. Ayrıca, dersi alan her öğrenci Koordinatörlüğümüz tarafından hazırlanan bir etkinlik raporunu doldurmuştur. Proje, ciddi bir aksaklık yaşanmadan sonuçlandırılmıştır.

# Sonuç ve Projeden Ortaya Çıkan Katkı



## Özürllüler Açısından

Özürllülerin çoğu akranlarıyla tanışmaktan, birlikte vakit geçirmekten son derece memnun olduklarını ve arkadaşlıklarını sürdürmek istediklerini bildirmişlerdir. En büyük yakınma, işlerinin yoğun olmasından dolayı istedikleri kadar vakit geçirememeleridir. Bu etkinliğin, kendilerini iyi hissetmelerine, güvenlerinin gelişmesine yardımcı olduğunu vurgulamışlardır. Genel olarak, özürllüler olumlu bildirimlerde bulunmuş ve önemli bir kısmı teşekkür ederek benzer projelerin devam etmesini istediklerini ifade etmişlerdir.

## Dersi Alan Öğrenciler Açısından

Dersi alan öğrencilerin hemen hepsi, hayatlarının belki de en anlamlı projesinde yer aldıklarını bildirmişlerdir. Kendi ifadeleri ile “Hocam, biz onlara bir şeyler öğretiriz diyorduk, ama herhalde onlar bize daha çok şey öğrettiler”. Bu açıklama aslında bir kalıpyargının örtük ifadesi: “Biz ‘normaller’ özürllülerden daha çok şey biliriz”. Öğrencilerin bu önyargıları ile yüzleşmeleri, özürllü akranlarını daha iyi tanımaları ve özürllülerin yapabileceklerini görmeleri önemli bir kazanım olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine öğrencilerin çoğu özürllü akranları ile arkadaşlıklarını sürdürmek istediklerini ısrarla vurgulamışlardır.

# Değerlendirme

Proje amacına büyük oranda ulaşmıştır. Her iki taraf birbirlerinden etkilenmiş ve uzun süreli sosyal ilişkilerin temeli atılmıştır. Daha da önemlisi özellikle öğrencilerimiz, kalıpyargılarının ne denli yersiz olduğunu fark etmiştir. İleriki projeler için bazı öneriler aşağıda verilmiştir:

\*Benzer projelerin Üniversitemiz Özürlü Öğrenciler Birimi ile de gerçekleştirilmesi,

\*Bu tarz projelerin Avrupa Birliği Projeleri çatısı altında da düşünülüp kültürlerarası anlayışın geliştirilmesi,

\*Etkinliklerin çeşitlendirilmesi.

